NMS Etiopia Blogg

2/2020

Kjære venner!

Til tross for korona pandemien og urolighetene i Etiopia har det vært mulig å gjennomføre det aller meste av det som var planlagt for 2020, og viser tilbake på et godt og fruktbart arbeidsår. Noen av årets høydepunkter kan dere lese om her i bladet som er som vanlig en sammenfatning av NMS Etiopia Bloggen.

2020 har ikke vært noe vanlig år, og julefeiringen blir annerledes enn det vi er vant til for mange av oss. Men vi lærte å verdsette på nytt ting vi ofte nok tok som en selvfølge, som å kunne være sammen med familie og venner. Korona har lært oss å se annerledes på prioriteringene våre.

Vi ønsker alle våre lesere en velsignet jul og et godt nyttår og takker for interessen i NMS sitt arbeid i Etiopia!

På vegne av hele Etiopia staben,

Sonja

NMS Etiopia Blogg adressen

nmsethio@gmail.com

Postadresse:

Norwegian Mission Society

P.O.Box 5552

Addis Ababa, Ethiopia

Besøksadresse:

Norwegian Mission Society

Kebele 09/10, Kasanchis, Addis Ababa, Ethiopia

Fem Mao-ungdommer om fremtiden

Tekst og foto: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no

14.08.2020

Ahmed Deresa

Kadir Abdisa

Kasim Waga

Mitiku Asefa

Nasir Lencha

To vil studere teologi, to vil studere økonomi og en vil studere engelsk. De har en ting til felles: De er morsmålsbrukere av mao-språket hozo/shuluyo og kommer fra meget enkle forhold. Tre av dem kan bli blant de første mao med høyere utdanning.

Prosjektet som jobber med mao språk og kultur i kirken skal gi støtte til 22 ungdommer på ungdomsskole- og videregående-nivå, og tre for utdanning på høyskole eller universitet ("diploma" eller "degree" etter 10. eller 12. klasse). Vi hadde en åpen utlysning, og fikk inn fem gode søkere for disse tre stipendene; i tillegg kommer Olana Lencha som er medlem av prosjektteamet (se https://nms.no/etiopia/2020/06/04/hvor-langt-har-vi-kommet/). Olana er utdanna mekaniker, men vil gjerne studere engelsk for bedre å kunne bidra til språk- og evangeliseringsarbeidet blant mao

Et viktig kriterium for stipendet er at de skal være morsmålsbrukere av et mao-språk. Kirken i området ønsker å åpne for bruk av flere språk enn kun majoritetsspråket, men det fins veldig få som er mao og har god nok utdannelse til å ta ledende stillinger. Når hozo/shulyo og seze en dag vil bli anerkjent som offisielle språk av staten, vil man dessuten trenge mennesker med utdannelse som kan drive arbeidet med språkutvikling. For å oppnå dette må utdanningsnivået heves.

Vi var fire fra prosjekt-teamet som møtte de fem søkerne i Asosa den 21. juli. To i teamet er selv mao med høyere utdanning; Hika Dinbasha, en seze-språklig prest og Olana som er shulyo-språklig. Disse to hadde de beste forutsetningene til å vurdere de fem kandidatene. Etter intervjuene satt vi med følelsen at vi ønsket prosjektet hadde rom for å gi alle en sjanse. Alle fem hadde gode ideer og planer og vil alle på sin måte kunne bidra til et mer likestilt og rettferdig samfunn.

Olana Lencha, medlem i prosjektteamet og en viktig forkjemper for at flere Mao skal få høyere utdanning

Mitiku har et sterkt ønske om å studere teologi; han er allerede involvert i menighetsarbeidet, har fått utdanning i muntlig bibelhistoriefortelling på morsmål og bruker shulyo i sang og forkynnelse. Også **Ahmed** ønsker å studere teologi. Han ble kristen for bare sju måneder siden, og har et stort ønske om å lære mer. **Kasim og Kadir** vil gjerne studere management eller finans, og ser på utvikling fra et økonomisk perspektiv. De har begge en strategi om at hvis de kan lære opp folk innen sparing og investering, vil man snart se en forskjell i levestandarden. **Nasir** vil studere engelsk. Han har forstått at dersom shuluyo-folk vil utvikle sitt språk og sette sin etnisitet og kultur på agendaen, må de samarbeide med mennesker utenfor sin region Oromia. For dette må de kunne snakke amharisk og aller helst engelsk. Nasir ønsker ikke at noen skal snakke 'for' mao-folk. Hvis noen fra utlandet vil vite om mao skal de kunne finne noen som kan snakke for seg selv. På engelsk! **Olana** vil også gjerne lære engelsk så han virkelig kan jobbe i prosjektet og bidra i diskusjoner som mest av alt angår han og hans folk og som ikke bare burde føres av mennesker utenfra.

Dessverre kan vi bare støtte tre av disse ivrige kandidatene, og vi venter spent på hvem som vil bli valgt av hele prosjektteamet. Vi vil oppdatere bloggen med informasjon om hvem av de fem som ble valgt. Dessverre fikk vi ingen kvinnelige søkere. Blant elevene som får støtte til videregående-opplæring er det noen jenter, så om noen år håper vi å se den første kvinnelige mao-hozo studenten.

Livet etter prosjektet

Tekst og foto: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no

21.08.2020

Misjonærer tenker ofte på livet etter døden. Utviklingsarbeiderne må også ha et annet perspektiv: Livet etter prosjektet.

Prosjektet 'Live together in Tongo' som jobbet med etableringen av Mao og Komo kultursenteret ble faset ut i slutten av 2019; senteret ble og overlevert til regionalstaten. Det siste året av prosjektet var vanskelig fordi senteret ble okkupert av soldater som jobbet med fredsbevaring i området som var rammet av uroligheter. Jeg var nok ikke den eneste som var ganske skeptisk til om soldatene noensinne ville forlate senteret igjen og om det ville finne veien tilbake til sin opprinnelige bestemmelse under det statlige kulturkontoret.

Men det var før jeg ble kjent med Girma Gedamu, ledereren for distriktets kultur- og turisme-kontor. Han klarte å bli kvitt soldatene og renske opp senteret. Den tidligere lederen av 'Live Together' prosjektet, Asadik Habte, hadde i mellomtiden funnet seg en ny jobb og lite skulle tilsi at han ville vende tilbake til kultursenteret. Men han har tatt personlig ansvar for å følge opp senteret og sier:

«Dette handler ikke om at dette var min jobb. Det handler om at mao og komo er våre folk, og derfor er senteret mitt hjem.»

Asadik er selv mao og snakker gwama som morsmål. For han er det soleklart at dersom senteret drives videre og kan fungere som et sted hvor man kan lære om ulike mao språk og tradisjoner, vil det bety veldig mye ikke bare for han, men for alle som identifiserer seg selv med mao og komo.

Olana Lencha fra Mao-prosjektet, Asadik Habte fra tidligere Live Together prosjektet og Girma Gedamu fra distriktskontoret (arkivbilde)

Asadik Habte foran den tradisjonelle hytta

Prosjektet hadde kjøpt inn materiell for en tradisjonell hytte som skulle bygges på tomta til senteret. Det ble imidlertid aldri bygget noen hytte fordi soldatene hadde okkupert senteret. Da jeg kom til Tongo i juli 2020, et halvt år etter utfasingen av prosjektet, hadde arbeidet med hytta mirakuløst begynt. Asadik hadde gjort en fantastisk dugnad med å få tak i folk som kunne gjøre arbeidet, og Girma hadde funnet fram litt ekstra pengestøtte fra distriktet. På to uker ble hytta ferdig, og det ble et prakteksemplar.

Tanken er at hytta skal kunne brukes som utstillingsobjekt og som et sted hvor lokalsamfunnet kan samles på tradisjonelt vis. Slike hytter blir ikke bygget så ofte lenger, og det er av stor symbolsk betydning for mao-folket å ha en slik hytte på distriktssenteret i Tongo. Det er et sterkt tegn på at historie og kultur blir verdsatt og kan spille en rolle i hverdagen til mennesker både i byen og på landet. Mange mao jeg møtte nevnte med stolthet at de nå hadde "fått et hus", uten at de visste at jeg var blant dem som står bak byggingen av kultursenteret. Selv flere dagsreiser fra Tongo møtte jeg folk som nå visste om kultursenteret og at det der hadde blitt bygd et tradisjonelt hus i mao-stil.

La oss håpe at kultursenteret vil ha et rikt "liv etter prosjektet" som et samlested for mennesker i Tongo og området rundt. Neste gang jeg kommer håper jeg å se café'en og volleyballbanen i bruk, og møte skoleelever som leser bøker på gwama og komo på senterets bibliotek.

Deler av kultursenteret. Hagen holder på å bli rengjort så den er fin til gjenåpningen

Johannes Austgulen har gått bort

Tekst og foto: Sonja Küspert, sonjak@nms.no; siste bildet: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no 11.09.2020

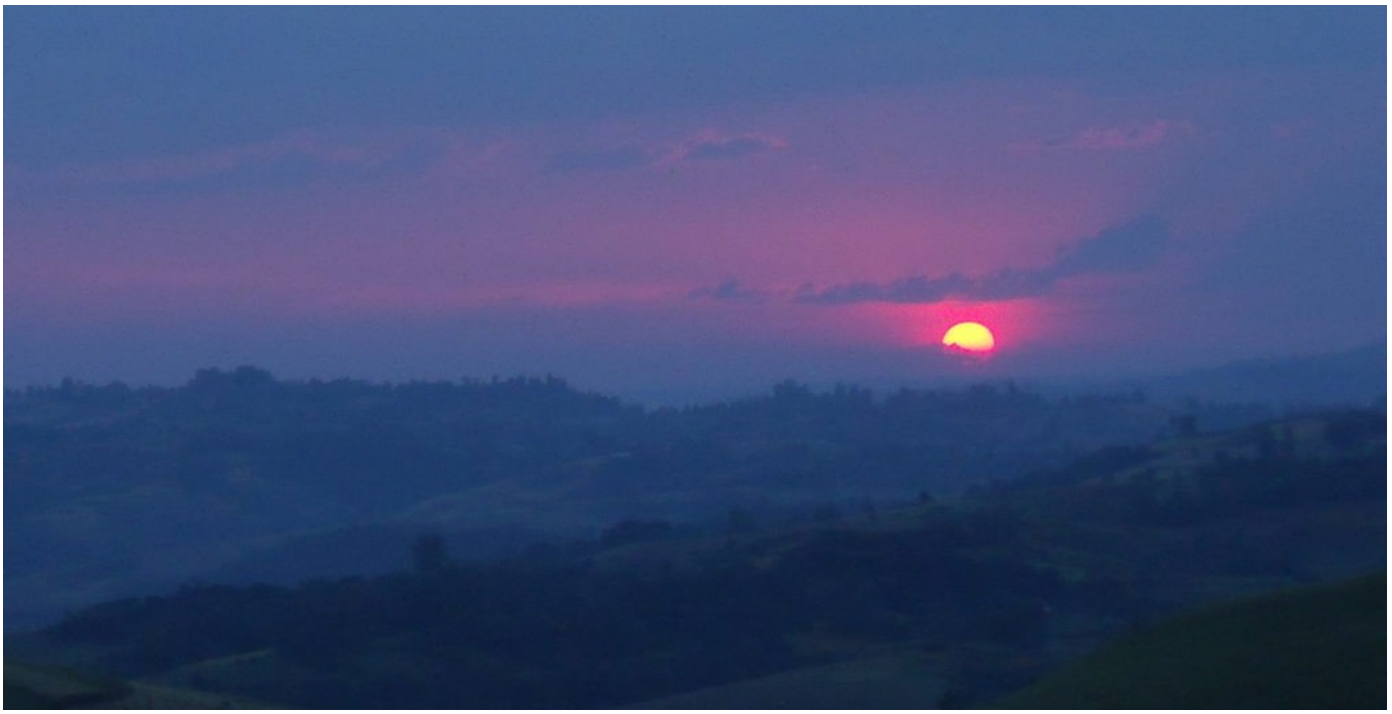

Det var med overraskelse og stor sorg vi fikk vite at vår mangeårige, verdsatte kollega Johannes Austgulen har gått bort. Med Johannes har en klok, varm og omsorgsfull person forlatt oss, en ekte venn av gumuz-folket og et stykke NMS-historie i Etiopia.

På vei tilbake etter en utrolig fin tur sammen med Gudrun og Johannes i februar 2010. Med på bildet er deres venn Tekalen.

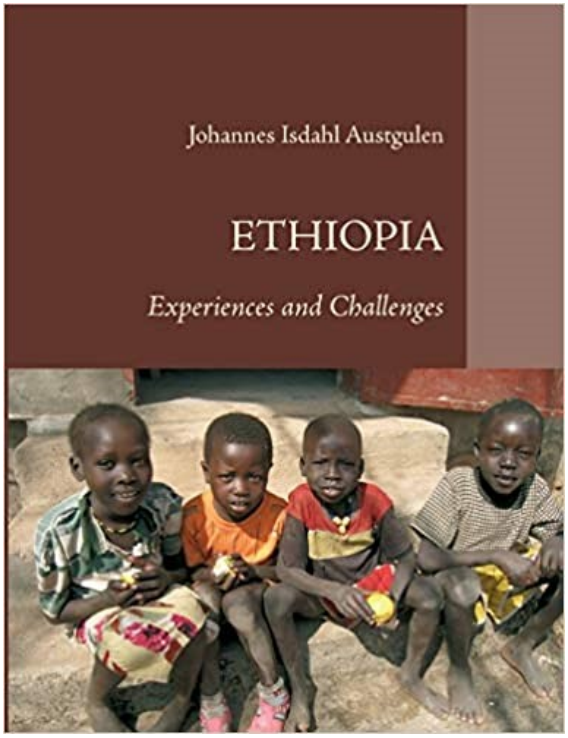

Johannes og kona Gudrun begynte sitt arbeid som pionermisjonærer (helse og evangelisering) i Sirba-området (Blånildalen) i 1973 fram til 1977, da de ble evakuert til Norge. Andre periode startet i 1985 - i tider med borgerkrig og kommunistisk diktatur - fram til 1987, og bygde opp klinikken i Dalatti som senere ble ødelagt av geriljaen under borgerkrigen. De hadde to nye år fra 1991 - 1993, hvor de arbeidet i klinikken i Mendi. Siste periode var fra 1995 - 1997. I alle disse årene levde de tett på og sammen med menneskene i dalen og på høylandet på en enkel og beskjeden måte og fikk mange nære venner. De ble veldig glade i Etiopia, og "dalen", og gumuz folket hadde en spesiell plass i hjertene deres.

Etter avsluttet tjeneste for NMS kom de nesten årlig til Etiopia på besøk til venner i Vest-Etiopia og tok tålmodig på seg vanskelighetene og farene slike turer førte med seg.

På en slik tur lærte jeg dem å kjenne. De kom til Addis Abeba i februar 2010 og ville reise til vest mens jeg skulle ha min første tur alene til prosjektene i samme området. Det var en ekte vinn-vinn situasjon: jeg måtte ikke kjøre alene og Gudrun og Johannes hadde en bil med sjåfør. Jeg fikk høre rikelig fra deres erfaring, traff deres venner og var alltid trygg på veiene sammen med dem. Det ble et godt og varig vennskap, og jeg gledet meg alltid når de kom til besøk til Etiopia.

Johannes har skrevet et viktig kapittel i misjonshistorien i Etiopia, som kan leses i boka hans "ETHIOPIA - Experiences and Challeges" (kan bestilles online; også i norsk utgave).

Våre tanker er spesielt med Gudrun og familien i denne sorgtiden. Måtte Herren styrke og trøste dem.

Fred være med Johannes Austgulen.

Bildet viser Gudrun og Johannes på NMS kontoret i Addis Abeba i februar 2016

Endelig i gang!

Tekst: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no; foto: Zegeye Belew og Hambisa Ayana

15.09.2020

Kontraktene mellom oversetterne av Det gamle testamente til gumuz og Bibelselskapet er signert, og arbeidet begynner! Situasjonen krever kreative samarbeidsformer og gir nye muligheter: Kan nord-gumuz inkluderes i dette arbeidet?

Zegeye Belew (25) fra Kamashi er for tiden student i Asosa. Han er ny i teamet.

Lozran Ayana (30) fra Sedal har erfaring fra revisjonen av Det nye testamentet

I et innlegg 29. juni i år (https://nms.no/etiopia/2020/06/10/oversetterteamet-star/) kunne vi dele den glade nyheten at teamet som skal oversette Det gamle testamentet til sør-gumuz er rekruttert. Gruppen består av oversetterne Zegeye Belew (25) fra Kamashi, Lozran Ayana (30) og Rev. Sudi Gote (28) fra Sedal (Sirba Abaya). Hambisa Ayana (28), daglig leder av ungdomssenteret i Kamashi, skal koordinere arbeidet, og fungere som ledd mellom oversetterne, Bibelselskapet og NMS. Denne gruppen unge mennesker er høyt motivert og har ypperlige forutsetninger for å skape en god oversettelse til moderne gumuz.

Hambisa Ayana (28) fra Kamashi koordinerer oversettelsen av Det gamle testamentet til sør-gumuz

የትርጉም ዘዴዎች

I) ትርጉም ምንድር ነው?

በሰዎች መካከል የሚከናወን የሀሳብ ልውውጥ አንድ ዓይነት ምልክት በመጠቀም ይፈጸማል፤ ለምሳሌ በንግግር ድምጽን በመጠቀም የሚደረግ የሀሳብ ልውውጥ ዋነኛውና ቀዳሚው ዘዴ ነው። ቀጥሎም የጽሑፍ ዘዴን በመጠቀም ሰዎች ኃሳባቸውን ለሌሎች ያስተላልፋሉ። መናገር የተሳናቸው፥ ዓይነ ስውራን ሌሎችም የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ኃሳባቸውንም ያስተላልፋሉ። አንድን ሀሳብ የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም በዚያው አንድ ቋንቋ ኃሳባቸውን ሲለዋወጡ የትርጉም ሥራ ተካሂዷል ሊያሰኝም። ለምሳሌ አንድ ሰው በአማርኛ ቋንቋ "እኔ መጽሐፍ ቅዱስ መግዛት እፈልጋለሁ።" ብሎ ቢናገርና ይህኑ ንግግሩን በጽሑፍ አድርጎ ቢገልጸው በንግግር የተባለው ሀሳብ በጽሑፍ አማካይነት ተገለጸ ይባላል እንጂ ሀሳቡ ተተረጎመ አይባልም።

ሆኖም አንድ መልእክት ከአንድ ቋንቋ ወደሌላ ቋንቋ ኃሳቡ እንዲተላለፍ ሲደረግ የትርጉም ሥራ ተከናወነ ይባላል። መልእክቱን ከአንድ ቋንቋ ወደሌላ ለማስተላለፍ ጥቅም ላይ የዋለው ዘዴ የጽሑፍ፥ የንግግር፥ የምልክት፥ ወዘተ ቢሆንም እንኳን የትርጉም ሥራ መካሄዱን አይለውጥም።

በአንድ አቀባይ ቋንቋ (source language) የተገኘን መልእክት ወደሌላ ተቀባይ ቋንቋ (receptor language) ቃላት፥ ሰዋሰውና የአነጋገር ዘይቤ እንደሚስማማ አድርጎ በማቀናበር መመለስ ማለት ነው። በዚህ ብያኔ መሰረት በትርጉም ሂደት ውስጥ ሁለት መሰረታዊ ነገሮች የሚገኙ መሆናቸውን መገንዘብ ይቻላል።

ሀ) የሁለት ቋንቋዎች (አቀባይ እና ተቀባይ ቋንቋዎች) መስተጋብር መኖር አስፈላጊነት፤

ለ) የሚተላለፍ መልእክት መኖር አስፈላጊነት፡-

ከዚህም በተጨማሪ ሁለቱ የመልእክት መገለጫዎች ቅርጽና (Form) ፍቺ (Meaning) ተብለው ይታወቃሉ። መልእክት እነዚህ ቅርጽና ፍቺ ተብለው የሚታወቁ ሁለት ገጽታዎች ያሉት በሰዎች የhvሳብ ልውውጥ ጊዜ የሚከሰት ተግባር ነው። አንድ መልእክት በንግግርም ይሁን በጽሑፍ ዘዴ ወይም በሌላ ሊተላለፍ አንድ ቅርጽ ይኖረዋል። የአንድ ነገር ቅርጽ በውጪ አካሉ፥ በገጽታው፥ በመልኩ፥ የሚስተዋለውን ያካትታል፤ ለምሳሌ የብርቱካን ቅርጽ ክብነቱ፥ ቀለሙ፥ ለስላሳነቱን የመሳሰሉትን ሊያጠቃልል ይዙቱ ደግሞ ጣፋጭነቱ፥ የምግብ ይዘታው የመሳሰሉትን ያካትታል።

ቅርጹ መልእክቱን ለማስተላለፍ የምንጠቀምባቸው ከቋንቋው ድምጽ ጀምሮ ቃላቱና እነኝህ ቃላት በምን መንገድ እንደተደረደሩ የምንመለከትበት የአገባብ ስርዐቱን ጭምር የሚያጠቃልል ነው።

ከዚህም በተጨማሪ መልእክት ፍቺ ይኖረዋል። ፍቺ በአጭሩ የመልእክቱን ፍሬ ሀሳብና ይዙቱን ይመለከታል።

Bibelselskapet har sendt studie-materiell til oversetterne i Kamashi: Kap. 1: "Hva er oversettelse?"

Det tok litt tid før en del detaljer var på plass, men nå er kontraktene mellom oversetterne og Bibelselskapet signert og oversettelsen helt fra begynnelsen – første Mosebok – kan starte; foreløpig uten Rev. Sudi som nettopp er blitt mor igjen. Hun skal bli med etter jul. Etter planen skulle oversetterne ha reist til Addis Abeba for å få opplæring ved Bibelselskapet. På grunn av koronarestriksjonene kunne dette ikke gjennomføres. I stedet sendte Bibelselskapet et opplegg til selvstudium.

Nye utfordringer krever kreative løsninger. Vi jobber med å utvikle et opplegg med nettbasert opplæring og oppfølging av oversetterne og oversettelsen. Det hadde vært et stort skritt fremover i måten å samarbeide på hvis vi kunne ha regelmessige digitale møter mellom oversettelseskontoret ved Kamashi ungdomssenter og oss som sitter på våre kontorer i ulike land i Europa, og et viktig signal som viser at vi alle har de samme mulighetene og kan møtes på likt nivå i en digitalisert hverdag.

Det fremtidige oversettelseskontoret ved Ungdomssenteret i Kamashi er fremdeles tomt. Godt teknisk utstyr skal anskaffes for nettbasert undervisning og oppfølging.

For noen dager siden kom det en forespørsel fra Bibelselskapet i Etiopia: Kunne også nord-gumuz, språkvarianten som snakkes nordøst, i Metekel, integreres i arbeidet med å oversette det gamle testamentet? Nord- og sør-gumuz er ikke uten videre gjensidig forståelig, og det er enighet om at det ville være best med ulike oversettelser. Det nye testamentet er nettopp blitt oversatt til nord-gumuz, finansiert av amerikanske Seed Company. Nå står oversetterne klare for å fortsette med GT. Det ville være mye synergi og forholdsvis lite ekstra administrasjon å inkludere dem, og jeg håper at vi kan se på de økonomiske mulighetene for å kjøre et parallelt prosjekt.

Det er fantastisk at vi har kommet så langt, og grunn til å takke Gud som har gitt oss utholdenhet og tro på dette prosjektet, og ikke minst gode medarbeidere. Jeg vil holde dere informert om fremgangen i arbeidet som har en sentral plass i NMS sitt misjonsarbeid blant Gumuz folket.

7 måneder uten skole

Tekst og foto: Mparany Rakotondrainy, mparanyr@nms.no etter rapport fra Fekadu Deressa;
oversettelse: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no

18.09.2020

Korona viruset har tvunget barn til å midlertidig slutte på skolen. Nå hjelper de foreldrene hjemme med å gjete sauer, hente vann og sanke ved. Disse barna savner både skolen og vennene sine.

Korona viruset har hatt stor innvirkning på livet i hele verden – også her i Etiopia i en liten landsby utenfor Asosa. Utdanning er et grunnleggende behov og en rettighet, men barn i disse utkantområdene har ikke fått nyte godt av dette i 7 måneder nå. De måtte slutte å gå på skolen, lærerne måtte forbli hjemme og mange foreldre har mistet sine uformelle jobber på grunn av korona. På landsbygda har det ikke vært mulig med skole på internett eller telefon, eller noen annen form for lekser. Mange barn har ikke en gang fått undervisningsmateriell på papir, og de vet ikke hva som kommer til å skje videre.

I juni dro SIL-teamet i Asosa til Mao-samfunnet i Shewa-området for å vurdere korona-situasjonen i landsbyen. Prosjektlederen Fekadu intervjuet elever, lærere og foreldre om pandemiens innvirkning på deres daglige liv. Her er utdrag fra noen av intervjuene:

Sadik' Shank'o er 10 år gammel og går i 2. klasse. Han sa: "Korona tvang meg til å slutte på skolen. Nå hjelper jeg foreldrene mine med å luke, gjete, hente vann og sanke ved. Jeg savner skolen, spesielt å leke sammen med vennene mine, og å lære å lese med klassekameratene mine. Læreren vår ga oss ingen lekser. Noen ganger leser og skriver jeg litt på egen hånd. Verken jeg eller noen andre barn i landsbyen min har kontakt med skolen.

Sadik' Shank'o
(10 år gammel)

Fantaye T'ont'ora er 45 år gammel og mor til Sadik' Shank'o. Hun sier: "Covid-19 påvirker oss! Før visste vi ikke hva korona var, men nå prøver vi å følge alle reglene helsepersonellet har gitt: Ikke gi hånda, vask hendene og hold avstand til andre. Barna måtte slutte å gå på skolen selv om de hadde lyst til å fortsette. Nå hjelper de oss hjemme. Jentene henter vann, lager mat og samler ved, og guttene graver og luker.

«De savner virkelig skolen og spør oss hele tiden når de får lov til å begynne igjen.»

Jeg tror barna har det veldig vanskelig! De må hjelpe til så mye. Siden vi ikke har tilgang til noen form for undervisning, prøver vi foreldre å hjelpe dem med oppgaver i bøkene. Men vi har jo ikke utdanning selv, så det er veldig vanskelig!"

Zebiba Gela, er ei jente i 2. klasse. Hun sier: "Korona gjorde at jeg måtte slutte på skolen. Nå hjelper jeg foreldrene mine med husarbeid og jordbruk, koke kaffe og lage mat. Jeg savner skolen og vennene mine. Vi bor på landet og har ingen kommunikasjon med skolen. Jeg prøver å lese litt i notatene mine, men for det meste har jeg så mye å gjøre hjemme at jeg ikke får tid." Moren til Zebiba, Sentayehu Kara (38 år) spør: "Når vil skolen åpne igjen? Kan barna våre ta eksamen? Fortsetter de neste klasse eller må de gjøre skoleåret på nytt?" Ingen har gode svar på disse spørsmålene, og staten trenger tid til å lage gode planer.

Zebiba Gela (10 år gammel)

Almadi Tefera er Mao morsmålslærer ved Kossa skole. "På grunn av korona klarte jeg ikke å komme meg gjennom læreplanen. Dette fører til at elevene mine ikke kan lese og skrive på det nivået de skal. Alle elevene våre savner skoleaktiviteter – spesielt lek, læring i klassen og lesing sammen med vennene sine. De fleste elevene har ikke hatt anledning til å jobbe med skolearbeid i det hele tatt, men heldigvis har jeg sett at noen 8.-klassinger har åpnet skolebøkene sine for å forberede seg på nasjonal eksamen. Siden vi ikke har teknologi, kan vi ikke tilby fjernundervisning av noe slag."

Mohamed Abdu er Mao morsmålslærer ved Shewara skole

Mohamed Abdu er Mao morsmålslærer ved Shewara skole. Han sier: "Det er vanskelig for oss å evaluere lese- og skriveferdighetene til elevene våre. Jeg er redd for at de kommer til å glemme alt de har lært fordi de bare gjør husarbeid. Jeg pleier å spørre de barna jeg treffer om de leser litt i lærebøkene sine innimellom, og jeg oppfordrer dem til å bruke det de har lært. Så langt har jeg ikke testet dem, fordi jeg vil at det skal være frivillig for dem å lese."

Å være kristen uten frykt

Tekst og foto: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no

15.10.2020

Hva er drømmen din for å kunne leve et liv som kristen? Du som leser dette har neppe samme drøm som mange mao'er i Etiopia: Drømmen om å være kristen uten frykt.

En av gruppene i workshopen. Disse er fra området rundt Dabbus elven og snakker språket Mao Hozo/Shuluyo

Det er ganske unikt at kristne fra fire ulike språkgrupper som ofte blir kalt 'mao' får møtes og utveksle erfaringer. I noen kirker er det bare én kristen mao familie. I samfunnet er mao'ene omgitt av muslimer, og i kirken av majoritets-folkegruppen oromo.

I en workshop i byen Asosa i forrige uke, arrangert av SIL, en av våre samarbeidspartnere i Etiopia, ba vi fire mao-grupper om å fortelle hverandre om deres liv som kristne i områdene de kommer fra. Alle fire gruppene forteller at kristne i landsbyene blir forfulgt, puttet i fengsel og noen til og med drept.

Det er generelt vanskelig å være kristen i dette området, men verst er det for mao'ene. Deres posisjon i samfunnet er svak fra før: De er i minoritet selv om de er den opprinnelige befolkningen i dette området, og de blir holdt utenfor og diskriminert i skoler og andre offentlige institusjoner. Når en mao blir kristen, risikerer de at naboene som tilhører en større etnisk gruppe og som oftest er muslimer, går aktivt inn for å gjøre livet deres vanskelig.

*«Da jeg kom hjem fra et kirkemøte, ble jeg puttet i fengsel», forteller Mohammed.**

Andre forteller at ingen naboer ville samarbeide med dem om jordbruk eller hyre dem som arbeidere. De fleste mao familiene er ekstremt fattige og trenger å bli tilbudt dagarbeid på gårdene rundt omkring. Når de som er kristne nektes arbeid, blir de lett drevet ut i enda større fattigdom. Betalingen er mindre enn 5 kr per dag, men familiene er avhengig av denne inntekten.

Mange mao barn blir mobbet og dropper ut av skolen veldig tidlig. Verst er det for kristne mao barn. De vil med stor sannsynlighet få så dårlige karakterer av lærerne (som alle tilhører majoritetsbefolkningen) at de ikke kan fortsette. Dette er bare ett eksempel på sjikanen kristne mao blir utsatt for.

Alle i workshopen er enige om at det å være kristen har forandret livet deres radikalt. Men det koster å være kristen. Jesus sier: "Om noen vil komme etter meg, da må han fornekte seg selv og hver dag ta sitt kors opp og følge meg" (Luk 9,23). *Hver dag* må Mohammed og de andre mao kristne 'ta opp sine kors'. Ikke alle orker dette og jeg vet om flere unge mao'er som har gått tilbake til Islam fordi det gjør presset mindre. Det er ille nok som det er å være mao.

De som er med på workshopen har ikke tenkt å gi opp å følge Jesus. De ber sammen, synger, klapper og oppmuntrer hverandre. Det vi i NMS og SIL kan gjøre er å gi dem en mulighet til å bygge et fellesskap på tvers av ulike landsbyer og språkgrupper. Vi arbeider også med Mekane Yesus for å gjøre kirken mer inklusiv og hjelpe mennesker med minoritetsbakgrunn å føle seg velkommen og hjemme i kirken.

I Norge kan vi be for at drømmen til kristne mao'er skal gå i oppfyllelse: Å være kristen uten frykt.

*Navnet er endret.

Mariyam og Yonatan fra SIL leder workshopen med kristne mao fra fire språkgrupper

Ikke tjener, men Guds barn

Tekst og illustrasjonsfoto: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no 23.10.2020

Hassan* (35) ble født inn i en muslimsk mao familie. Han ble kristen mens han jobbet som 'tjener' hos en rik familie. Å være kristen forhindrer ikke at Hassan blir diskriminert og utnyttet fordi han er mao, og det kan til og med gjøre det verre. Likevel er hans høyeste ønske at alle i familien hans skal bli Guds barn.

Det er ikke lett å fordøye Hassans historie. Men måten han forteller den på har ikke et snev av selvmedlidenhet eller ønske om oppmerksomhet. Han begynner stille og rolig å fortelle livshistorien sin fra begynnelsen: En barndom preget av sult og fattigdom. Han ble født i et meget avsidesliggende område i sumpen til Dabbus-elva. Foreldrene hadde bare et lite jordstykke og klarte til slutt ikke å mette alle barna.

Da han var omtrent 10 år gammel, begynte han å jobbe for en rik familie ikke så langt fra der han hadde vokst opp. Denne familien tilhørte en annen etnisk gruppe enn mao; de var oromo. Hassan hentet vann, kvernet korn, samlet ved og passet kyrne for dem. Lønnen for ett år var en skjorte og en bukse. Hassan mener at folk flest "ser på mao som hunder, og ikke som mennesker. Vi er tjenere og har ikke de samme rettighetene som andre folk."

Arbeidet er hardt og dagene er lange når man arbeider på en gård. Men det verste er å bli sett på som mindre verdt enn de andre

Arbeidet var hardt og betalingen var dårlig, og etter ett år bestemte han seg for å prøve lykken i den nærmeste store byen: Asosa. Han skrapte sammen litt penger og stakk av, men da han kom litt over halvveis – til Bambasi – var han blakk. Siden han ikke visste hva han skulle gjøre, meldte han seg selv til politiet og fikk lov til å sove i fengselet en natt. Neste dag kjørte politiet han tilbake til regionen han kom fra og slapp han ut i byen Mendi. Da var Hassan 12 år gammel.

I Mendi fant han en familie som hadde en liten kafé og Hassan begynte å jobbe som løpegutt for dem. Betalingen for å jobbe lange dager uten pause eller ferie var 30 birr per uke (ca. 7 kr). Familien var kristen, men Hassan hadde aldri hørt om Jesus før. Han likte måten de kristne ba på og etter omtrent ett år bestemte han seg for å bli kristen selv. Tanken på at Gud hadde skapt Hassan i sitt bilde var så sterk at han ville dele denne gleden med familien sin.

Han sa farvel til familien han jobbet hos og reiste tilbake til foreldrene sine. Dessverre ville de ikke høre om evangeliet, og gav klar beskjed til Hassan om at han ikke kunne være del av familien lenger. De fleste i landsbyen hans er oromo og muslimer, så det var ikke mye støtte å få fra naboene. Han sier:

«Siden jeg er mao kan jeg ikke forvente at noen står opp for meg. Vi er under føttene til de andre. «

Heldigvis har Hassan funnet en plass i Mekane Yesus kirka i landsbyen. Maktstrukturen i kirka er den samme som i samfunnet ellers, men i løpet av det siste halve året har en og annen bibellesning eller et vitnesbyrd blitt gjort av unge maoer med noe utdanning, hittil kun på oromo-språket. Men bare å se unge maoer stå fremme i kirka gjør Hassan veldig stolt. Han selv gikk bare på skolen fram til 3. klasse. Selv om det så langt ikke er verken sanger eller prekener på deres språk (mao shuluyo), betyr det mye for Hassan at maoene får bidra i kirka.

Gjennom et NMS prosjekt i samarbeid med Mekane Yesus kirken har noen unge mao fått stipend for ungdomsskole, videregående skole eller høyere utdanning. Disse ungdommene skal bidra til at kirkene snart tar i bruk bibelfortellinger og sanger på de ulike mao språkene og at de i et langsiktig perspektiv skal begynne med bibeloversettelse.

Hassan og mange andre unge maoer har opplevd mye vondt: trakassering, rasisme, og utnyttelse på det groveste. Kirken er ikke immun mot dette, men Hassan håper likevel at familien en dag vil bli kristne de også. “En dag skal vi bli sett på som Guds barn, skapt i Guds bilde, og ikke som hunder eller tjenere,” avslutter Hassan sin historie.

Mao folk begynner nå å få lov til å bidra litt i kirkene. Det er et stort framskritt

*Navnet er endret

Konfliktanalyse i konflikt-tider i Etiopia

Tekst og noen foto: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no; noen foto: Tihun Biratu 10.11.2020

Byen Dilla ble et samlested for 6 synoder i Sør-Etiopia som sendte sine medlemmer i synodens "fredskomite" for å lære om konfliktanalyse. Det har vært mange konflikter i området, og de som jobber på grasrota er nærmest på.

Yihun snakker om hvor viktig det er at hver synode har en fredskomite

Dagen Etiopia gikk inn i en ny konflikt, nord i landet, var dagen vi avsluttet vår workshop i Dilla. Det var litt surrealistisk å avslutte en workshop samtidig som nyhetene på TV gikk om og om igjen. Nyhetene viste statsminister Abiy Ahmed gå inn i en militær offensiv i Tigray regionen som i verste fall kan utvikle seg til å bli borgerkrig. Samtidig var det ingen tvil om at det Mekane Yesus' fredskontor gjør er relevant og har bidratt til å roe ned mange lokale konflikter.

En evangelist fra South Synod viser hvordan en konflikt-faktor påvirker den neste og hvordan synoden kan gå inn for å redusere denne vonde sirkelen

Gruppearbeid der deltakerne prøver å sette ulike faktorer for konflikt inn i et logisk system

Workshopen fokuserte på å lære forskjellige måter å gjøre konfliktanalyse på og hvordan vi kan bruke dette for å planlegge arbeid som har maksimum effekt for redusering av spenninger og bevaring av fred. Deltakerne ble delt inn i tre grupper som jobbet med et konfliktsenario hver, og alle tre valgte konflikter mellom ulike etniske grupper i området.

Resultatet var at deltakerne ble kjent med verktøyene og fikk et første innblikk i hvor viktig en god konfliktanalyse er for et vellykket arbeid med fred og konfliktløsning. De fikk også ideer om hvor og hvordan de best kan gripe inn i en konflikt. Vi så på hvilke faktorer som har mest effekt på konflikten (basert på analysen), og i hvilken stor grad disse kan påvirkes av kirken, og brukte dette som utgangspunkt til å diskutere muligheter til en positiv innflytelse kirken kan ha.

Sophie og presten Rev Habtewold diskuterer faktorer som øker spenninger mellom grupper som definerer seg som Gedeo og Sidama

Teamet vårt fra Mekane Yesus Peace Office fikk mye ros, spesielt for det gode samarbeidet. Lederen av teamet var Yihun Berhanemeskel som er team medlem i Conflict Awareness prosjektet. Keneni Jibat, som også jobber i fredskontoret, underviste i det teoretiske grunnlaget for den konfliktanalysen. Undertegnete var ansvarlig for undervisningen i hvordan man kan gjøre en konfliktanalyse og ta gruppene gjennom ulike steg for å komme fram til et resultat. Alle tre i teamet var til stede hele tiden og hjalp hverandre med å forklare og følge opp gruppearbeidet.

På bildet under er teamet fra fredskontoret sammen med presidenten for South Synod, Reverend Wolde: Fra venstre til høyre: Keneni, Rev Wolde, Sophie, Tihun (fra EECMY kvinnedepartment) og Yihun.

Full aktivitet mot slutten

Tekst: Sonja Küspert, sonjak@nms.no; foto: Desalegn Asefa

13.11.2020

Safe Motherhood prosjektet i Kamashi området fases ut i slutten av året. De aller fleste aktivitetene som var planlagt vil være gjennomført før prosjektet avsluttes.

Prosjektet støttet forebyggende aktiviteter mot Covid 19 ved å kjøpe inn materialet som masker, desinfeksjonsmiddel osv.

I begynnelsen av året var det en vanskelig situasjon i området med politisk og sosial uro; så kom korona og de fleste aktivitetene måtte uansett avlyses. I andre halvdel av året ble det heldigvis mye bedre.

I september kunne de 10 ambassadørkvinnene som hadde fått opplæring i desember 2019 endelig møtes igjen. På ungdomssenteret i Kamashi kunne de utveksle sine erfaringer, snakke om utfordringer og få råd og veiledning fra prosjektlederen Desalegn.

I august ble prosjektet spurt om hjelp med forebygging og bekjempelse av Covid 19. Spesielt i Yaso var det flere tilfeller av sykdommen og helsearbeidere ville gjerne gjøre en innsats, men manglet midler til å kjøpe det nødvendige materialet og å sette i gang. Etter kommunikasjon med seksjonslederen fikk prosjektet grønt lys til å hjelpe til. Det ble holdt informasjonskampagner og materialer som masker, antibac osv. ble delt ut.

Tre av de fire kvinner med en fistelskade på vei til spesialsykehuset.

I oktober ble fire kvinner med en fistelskade kjørt til Metu. To er allerede operert og frisk igjen. Én har en stor skade som bare kan behandles ved fistulahospitalet i Addis Abeba som for øyeblikket er stengt pga. korona. Lekkasjen på den siste kvinnen skyldes noe annet og kan bli behandlet på annen måte.

I slutten av oktober ble alle 50 ambassadørkvinnene invitert til et avsluttende møte. Grunnet korona skjedde dette i to runder, hvor til sammen 41 kvinner møtte opp; noen kunne ikke komme pga. spenninger og usikre veier. Kvinnene er fremdeles motiverte, ikke bare fordi de fikk økonomisk støtte for å starte opp igjen med inntektsbringe aktiviteter etter at de mistet mye eller alt de eide under urolighetene i fjor. De lovet å fortsette med å besøke gravide kvinner i nærmiljøet selv om prosjektet fases ut; noe som de etter hvert har blitt vant til. Helsearbeiderne deltok også på møtene og lovde å samarbeide med kvinneambassadørene også i fremtida.

Nå gjenstår det to aktiviteter: å opprette helsekomiteer på fire steder fordelt over hele prosjektområdet, og en avsluttende evaluering i desember. Helsekomiteene består av frivillige som skal støtte kvinneambassadørene og følge opp helsearbeidet i dalen. Det betyr at prosjektet vil være bærekraftig, og det forebyggende arbeidet for gravide kvinner vil fortsette selv om prosjektet fases ut.

Ambassadørkvinnene vil fortsette å være aktive selv om prosjektet fases ut - dette er svært gledelig!

Mens prosjektet i Kamashi forbereder seg på en god avslutning, er det sendt en søknad om et lignende prosjekt i Begi synoden med oppstart i januar 2021. Utenfor byen Begi, som ligger langt vest i landet mot grensen til Sør-Sudan, er det store områder hvor helsetilbudet er svakt og infrastrukturen dårlig, og hvor kvinnene oftest føder hjemme, noe som innebærer høy barnedødelighet og mange fisteltilfeller. Forhåpentligvis vil prosjektet bli godkjent slik at vi kan starte opp tidlig neste år.

Et språk som ikke burde være ...

Tekst: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no; foto: Klaus-Christian Küspert og Mariyam Yohannis;

Intervjuer med Mao ungdommer: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no

18.11.2020

Språkarbeid, arbeidet med menneskerettighetene og evangelisering er sider av samme sak i vårt arbeid med Mao folket. Nå er vi i gang med en ordbok for Hozo språket, et arbeid som like gjerne kan ses på som evangelisering.

«Et språk som ikke burde være ...» slik beskriver en ung Mao sitt eget morsmål, Hozo. Men hvis språket ikke burde finnes, stilles det spørsmålstegn ved hele personen og dens kultur. Og et språk uten skrift har ikke samme verdi som et språk som finnes i bøkene. En elev forteller:

> «Lærerne sa: 'Dette språket som ingen kjenner i denne skolegården, hvordan kan du snakke det? Har dette språket et alfabet eller ikke? Dette språket uten regler, hvordan kan du snakke det?' og han truet oss. Så vi snakket språket bare med hverandre.«

Andreas Joswig (PhD) fra SIL under et digitalt møte om Hozo ordbok og rettskrivning

En annen bekrefter:

«Ja, vi må snakke i det skjulte. Når vi sitter blant dem og bruker språket vårt, sier de: 'fuglespråket begynner, fuglespråket begynner' og gjør narr av oss. «

Det er slike historier om mobbing og trusler som gjør at mange Mao ser dypt ned på sitt eget språk og sin kultur. For å bedre på situasjonen, har vi begynt å jobbe med en ordbok for Hozo-språket. I denne ordboken vil vi samle det grunnleggende ordforrådet til dette språket (ca. 12 000 ord) og dokumentere dets eksistens. Det er mye mer enn en vitenskapelig øvelse. Mange Hozo venter med stor spenning på å kunne holde noe i hånden som dokumenterer deres verdi som mennesker!

Arbeidet med ordboka krever utvikling av en foreløpig rettskriving. I dette arbeidet samarbeider vi med dr. Andras Joswig fra vår partner, SIL International. I et nettverksseminar viste Andreas grunnprinsippene for å lage ordbøker, han ga oss gratis tilgang til det nødvendige programmet. Andreas vil være tilgjengelig som konsulent under utviklingen og testingen av rettskrivningen.

Parallelt med utviklingen av ortografien og ordboka, har vi lansert et bredt stipendprogram for unge Mao Hozo. Utdanning er nøkkelen til utvikling: En av studentene i programmet sier det slik:

«Før var det ingen utdannede mennesker. Men i fremtiden vil vi være sterke, og ingen tenker lenger at språket vil forsvinne. Når vi nå studerer dette språket, begynner utviklingen.»

Dette arbeidet er uløselig knyttet til evangelisering. Dørene for evangeliet er vidt åpne hos Mao-folket, men hittil har det manglet det rette verktøyet og en god tilnærmingsmåte. Hvert menneske er skapt i Guds bilde, det er ingen mennesker, språk og kulturer "som ikke burde være". Det var «Oral Bible Story Telling»-prosjektet som sparket døren opp. En ung Mao forteller om hva som skjedde da han tok med seg muntlige bibelfortellinger til familien på landsbygda:

«Alt dette skjedde fordi de hørte oversettelsen av bibelhistoriene på sitt eget språk. Dette økte deres ønske [om å bli kristen]. Vi spilte inn noen bibelfortellinger […] sist. Jeg tok dem med meg, og de hørte det, og de ble veldig overrasket.»

Det store målet er å gjøre Skriften tilgjengelig på Hozo språket. Det vil ta mange år, men vi er ved godt mot og folks entusiasme bakker oss opp. Ordboken er et skritt videre i vår helhetlige tilnærming for å bekjempe urettferdighet og dele evangeliet ved Mao folket.

Kurs i muntlig bibelfortelling (OBS) for unge Mao som snakker 4 ulike språk! Opplegget er en stor suksess, og deltakere fungerer som frivillige evangelister på sine hjemplasser - og på sine morsmål!

Den eventyrlige reisen

Tekst: Mparany Rakotondrainy, mparanyr@nms.no; oversettelse: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no; foto: Lozran Ayana

19.11.2020

Hambisa og Lozrans reise til Addis Abeba for å spille inn den nye versjonen av det Nye Testamemtet på gumuz var et eventyr få mennesker som vil lese dette noen gang har opplevd.

I mer enn to år har Hambisa, Lozran og teamet i Kamashi ventet på å gjøre lydopptak for det reviderte Nye Testamentet på gumuz. SIL er en god samarbeidspartner til kirkene, og de har et studio der de kan ta opp en lydversjon av hele Bibelen. Derfor skulle teamet fra Kamashi komme til Addis Abeba, allerede i fjor. Men hver gang de skulle reise kom noe i veien – for det meste politiske uroligheter som gjorde at veiene ble stengt og det ble livsfarlig å kjøre mellom byene.

Hambisa og Lozran (f.v.) - de to mest ivrige bibeloversetterne

Godt å være tre personer som fører motorsykkelen gjennom elva.

I store deler av 2020 prøvde de igjen å komme, men det var fortsatt for utrygt. Hambisa og Lozran spurte om de kunne bruke bilen fra staten for å komme seg fra Kamashi til Asosa gjennom Blånildalen. Det var fortsatt for utrygt å reise på den gode veien via høylandet. Veien i dalen er dårlig – det er høyt gress og mange hull. De ble enige med det statlige kontoret om en dato for reisen, men da dagen kom, hadde det regnet så mye at veien var ufremkommelig.

Hambisa og Lozran var redde for at denne innspillingen av det Nye Testamentet aldri ville skje. Derfor bestemte de seg for å ta den lille motorsykkelen som tilhører ungdomssenteret i Kamashi og kjørte på den lange og dårlige veien langs Blånilen. I begynnelsen var de redde, men så ble det ganske morsomt, forteller Hambisa. Underveis måtte de krysse elver, kjøre gjennom steinras, bære sykkelen over

En dårlig vei - bra at motorsykkelen er liten og lett å få opp igjen.

Fremme ved SIL - nå kan innspillingene av Nye tesatamentet på gumuz starte

trestammer og bane vei gjennom mannshøyt gress. Til slutt – etter 12 timer – kom de frem til Sedal der de fikk tatt offentlig transport til Asosa dagen etter. Fra Asosa tok de fly, og nå er de trygt fremme i Addis Abeba.

På mandag begynte de å spille inn på det Nye Testamentet. Arbeidet deres vil vare i mer enn 20 dager. De føler seg lettet og fulle av nytt mot fordi de greide å komme til Addis Abeba. Drømmen om å utføre dette viktige og spennende arbeidet ble oppfylt.

På YouTube finnes en film fra reisen—fint å se på:

https://www.facebook.com/696881363751024/videos/213587200320153

Utdanning frigjør fra undertrykking i Etiopia

Tekst: Arild Bakke, arildb@nms.no; foto: Tadelech Loha 24.11.2020

Den kvinnelige teologistudenten Sinkinesh Garcho i Addis Abeba forteller frimodig om hvordan utdanning har frigjort henne og gitt henne nye fremtidsmuligheter. Hennes nærmeste hadde liten tro på utdanning, men nå studerer hun på masternivå i teologi og drømmer om å kunne ta en doktorgrad.

En onkel ble redningen

- I mitt oppvekstmiljø var det negative holdninger til at jenter skulle få utdanning. Hvis en jente fikk muligheten til å gå på skole, var det en utbredt forståelse at hun ikke skulle fortsette utover barneskolenivået. Normalt skulle jentene gifte seg når de ble tretten år gamle. Jeg var imidlertid svært motivert for å få meg en utdanning, og jeg fikk støtte fra en onkel som selv hadde måttet slutte tidlig på skolen.

Dette forteller Sinkinesh Garcho (35), som nettopp har startet på mastergradsstudiet i teologi på høgskolesenteret til Mekane Yesus-kirken i Addis Abeba. Hun forteller åpent om undertrykkelse i barndomsårene. Hennes onkel, som var villig til å bryte med tradisjonelle forestillinger, ble et viktig redskap til at hun kunne få gleden av høyere utdanning.

Sinkinesh Garcho har fått et stipend fra Det Norske Misjonsselskap, i et samarbeidsprosjekt med Presteforeningen. I perioden 2020-2023 får ti kvinner stipender til å ta mastergrader innen teologi eller ledelse. Det er kvinnedepartementet i kirken, med dets leder Tadelech Loha i spissen, som administrerer ordningen.

Sr. Tedelech, MA, leder kvinnedepartementet i Mekane Yesus kirken

Sinkinesh Garcho er en målbevisst ung kvinne som kan oppnå mye for kvinner og deres rett på utdanning

Motivert for utdanning

- Da jeg hadde gjort meg ferdig med videregående, gikk jeg to år på en bibelskole. I forlengelsen av dette fikk jeg anledning til å praktisere det jeg hadde lært i min hjemmemenighet. Deretter åpnet det seg en mulighet for å fortsette med teologiske studier, til dels med støtte fra mine foreldre som opprinnelig hadde vært negative til utdanning. I 2018 lyktes det meg å bli ferdig med en bachelorgrad i teologi, forteller Sinkinesh og fortsetter:

- Alle hindringene jeg møtte i min oppvekst, har bare gjort meg enda mere motivert for utdanning. Jeg tror at analfabetisme bidrar til «åndelig blindhet». Min bacheloroppgave hadde tittelen: «Å mobilisere kvinner for en tjeneste med undervisning, forkynnelse og ledelse». Motivasjonen for min avhandling var å utfordre negative forestillinger rundt kvinners muligheter til å gjøre en tjeneste i kirke og samfunn.

Den ferske mastergradsstudenten er opptatt av at kvinner skal ha samme muligheter som menn, i kraft av at de er «skapt i Guds bilde». Hun mener at mange afrikaneres negative syn på kvinner, hustruer og unge jenter er preget av deres kulturelle briller. Det finnes et destruktivt kvinnesyn som en må ta et oppgjør med. Undervisning og opplæring er, ifølge Sinkinesh, den beste måten en kan gi kvinner verdighet, og å frigjøre dem fra kulturelle fordommer.

Takknemlig og optimistisk

Sinkinesh Garcho takker kvinnedepartementet i Mekane-Yesus-kirken og Det Norske Misjonsselskap for stipendet.

- Jeg takker Gud for at han har latt dere være redskaper for at jeg skulle kunne følge et masterprogram i teologi. Gjennom høyere utdanning blir jeg nå utrustet til en tjeneste i kirken. Om Gud vil, håper jeg å ta en doktorgrad i fremtiden. Mitt mål er å bli stadig bedre til å konfrontere kulturelle misforståelser i lys av en bibelsk forståelse. Jeg har en visjon om å være et instrument for å frigjøre kvinner overalt hvor Gud sender meg. Det er et privilegium og en stor glede å kunne bidra i Guds plan og misjon, avslutter Sinkinesh.

Informasjon om stipendprogrammet:

Det Norske Misjonsselskap har i samarbeid med Presteforeningen i endel år gitt støtte til høyere utdanning for kvinner innen henholdsvis teologi og ledelse i Mekane Yesus-kirken i Etiopia. De siste fire studentene i det gamle stipendprogrammet fikk sine diplomer litt forsinket under koronapandemien. I oktober 2020 ble det tatt opp fem nye studenter. Studentene Sinkinesh Garcho, Nardos Hiruy og Jrgfe Boneya har begynt på det toårige masterstudiet i teologi, mens Asebech Haile og Abjedo Autol har fått stipender til å ta mastergrad i ledelse. Ytterligere fem kvinnelige studenter får komme inn på denne stipendordningen i 2021. Studiene skjer på høgskolesenteret til Mekane Yesus-kirken i Addis Abeba, og det er kvinnedepartementet i kirken som administrerer stipendordningen.

Toppbildet viser blant annet de fire studentene som fikk sine diplomer i høst. Fra venstre: Rev. Dr. Bakure Dabba, kvinnedepartementet; Tadelech Loha, leder for kvinnedepartementet; Worknesh Genno, NMS Etiopia feltkoordinator; Habtame Merga og Ayelu Gudeta, begge med Master i "Organisational Leadership"; Aster Wakjira og Rajitu Almadi, begge med Bachelor i teologi; Abebech Kussa, kvinnedepartementet og Sophie Küspert-Rakotondrainy, rådgiver NMS Etiopia, med Anna Sophia på armen.

"Alle vil høre det!" Det nye testamentet på gumuz som app

Tekst: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no; foto: Hambisa Ayana 30.11.2020

Først ble Det nye testamentet sør gumuz grundig revidert og skrevet med latinske bokstaver. Nå er det spilt inn som lydfil. Forventningen er stor: snart vil de kunne høre og lese budskapet på telefonen.

Hambisa Ayana leser inn Det nye testamentet på Sør Gumuz. Til venstre Beyata Mekonnen, en av oversetterne

Hambisa Ayana, Lozran Ayana og Beyata Mekonnen, de tre trofaste bibeloversettere fra Kamashi, har akkurat lest ferdig Det nye testamentet på gumuz. For dette arbeidet stilte SIL sitt profesjonelle studio i Addis Abeba til rådighet, og oversetterne fikk teknisk hjelp fra Israel Tigistu og Lombiso Daniel fra SIL. Å lese selve tekstene tok bare to uker, men Hambisa, lederen av teamet, regner med at det vil ta ytterligere 2 uker før alt er korrigert og klart for publisering. Hambisa forteller:

«Å lese de fire evangeliene på gumuz i sammenheng var spesielt givende. Det ga oss en dypere forståelse av budskapet i Det nye testamentet!»

Det som nå kommer er mindre spennende; alt må sjekkes igjen, og noen rettelser vil være nødvendig. Hambisa og hans kolleger jobber samtidig med at teksten til det reviderte nye testamentet på gumuz i den offisielle ortografien med latinske bokstaver publiseres elektronisk. Evangeliet på sør gumuz vil så være tilgjengelig muntlig og skriftlig på et SD-kort senest i midten av desember.

Det skal kopieres 200 SD-kort for smarttelefoner. Disse overleveres til lederne til den nye Dall Dambe-synoden (gumuz for elvene Blå Nil og Didessa) i en offisiell seremoni. Kirken vil så distribuere disse SD-kortene til ansatte og selge dem til interesserte for en rimelig pris.

Alle mennesker som forstår gumuz venter med lengsel på det å kunne høre Det nye testamentet på deres språk, barn, unge og gamle, prester, evangelister og vanlige folk, forteller Hambisa med åpenbar entusiasme og full av forventning. I tillegg er tekstversjonen spesielt viktig for elever og unge som nå lærer gumuz i latinsk skrift på skolen.

Videre forklarer Hambisa at appen vil bli brukt i mange sammenhenger, fra søndagsprogrammer i menighetene til private bibelstudiegrupper og individuell lytting og lesing.

«Alle mennesker vil bruke det til å høre evangeliet på morsmålet og til å forstå Guds ord på den rette måten.»

På slutten av intervjuet spør Hambisa om det er mulig å kjøpe noen soloppladbare spillere fra SIL slik at tekstene i Det nye testamentet kan spilles på større arrangementer. Det er en god idé, men dessverre ikke del av budsjettet.

Israel og Lombiso (f.v.) fra SIL hjelper Beyata og Hambisa med det tekniske

Nok et skritt mot bibelen på Mao

Tekst og foto: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no, øverste foto: Mparany Rakotondrainy, mparanyr@nms.no

21.012.202

Neste skritt i et stort og viktig arbeid er tatt: Med utviklingen av en ortografi (rettskriving) og ordbok blir det lagt et solid grunnlag for en senere bibeloversettelse.

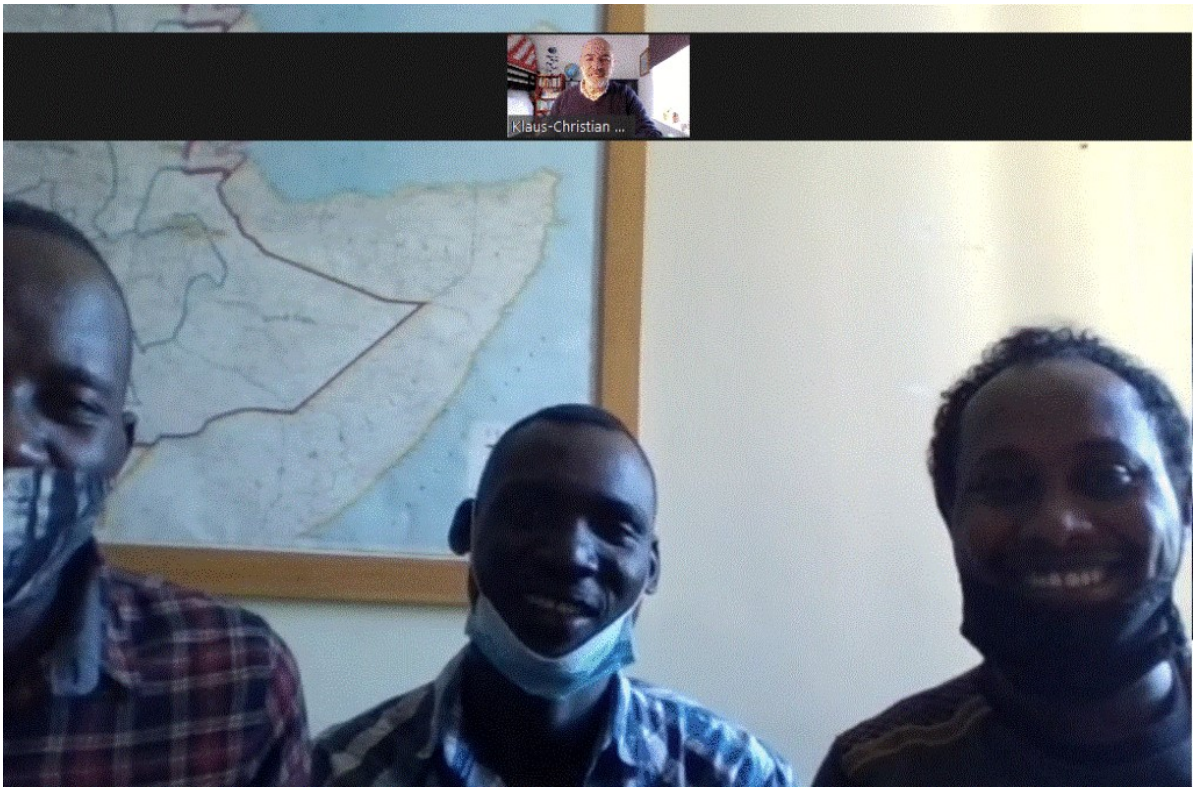

Slik ser det ut gjennom skjermen min når vi jobber med ordboka. F.v. språkinformantene Olana Lencha og Milki Kadiro, t.h. Yonathan Argegnehu fra SIL

Entries

Headword	Glosses	Glosses (Oro)	Glosses (Amh)	Grammatical Inf...
Show All	Show All	Show All	Show All	Show All
abbi	sun	biiftuu	ፀሐይ	Noun
abi	eye	ija	ዓይን	Noun
abi gents'a	eyebrow		ቅንድብ	Noun
abi k'onnk'ili	eyelid			Noun
abi untuli	eyelash	rifensa ija	ሽፋሽፍት	Noun
addi	cabbage		ጉመን	Noun
aki	cold		ቀዝቃዛ	Adjective
Ak'mo	Mao	Ma'oo	ማኦ	Proper Noun
am ats'i	tooth sp	dade		Noun
ammi	breast	harma	ጡት	Noun
amsa	many	heddu	ብዙ	Adjective
amti	brestfeeding			Verb
amt'i	tear	immimmaan	እንባ	Noun
anduri	cat	adurre	ድመት	Noun
ari	know	beeku	ማወቅ	Verb
ashi	lizzard	lotu	እንሽላሊት	Noun
asi	secret		ምስጢር	Noun
asshi	pubic hair	saphi	ጫጉር	Noun
ati	keep	eegu	መጠበቅ	Verb
ats'i	tooth	ilkaan	ጥርስ	Noun

De første ordene er ført i programmet. Ak'mo wandi (hozo) til venstre, så oversettelsen til engelsk, oromo og amharisk. Det er fortsatt en lang vei til alle ordene er sjekket og kommentert, men det er en god begynnelse

Endelig! Våre Mao-informanter Olana og Milki har ventet lenge på at arbeidet med ordboka på morsmålet deres skulle begynne (jfr. Artikkelen "Et språk som ikke burde være" av 18. november 2020). De to unge mennene kom til Addis med lange ordlister i bagasjen, og deres iver og forventning inspirerer. Før vi kan begynne med ordboka, må vi imidlertid avklare noen grunnleggende spørsmål, som dette:

Hva skal språket egentlig kalles? Mao-gruppene i Vest-Etiopia snakker svært forskjellige språk. For språket til våre informanter, har begrepet *hozo* etablert seg i vitenskapen, men denne betegnelsen blir avvist av mange brukere fordi den bare gjelder en bestemt klan. For Olana og Milki er det klart: språket skal kalles *ak'mo wandi*, "folkets munn"; dette begrepet vil bli forstått og brukt av alle. Så bruker vi det og ser om navnet får gjennomslag.

Fra SIL fikk vi et utmerket program for å lage en ordbok, og Mao-vennene våre vil endelig komme i gang og skrive inn ord. Igjen må jeg be dem om tålmodighet: for å kunne skrive et språk trenger vi en rettskrivning, og denne rettskrivningen må følge visse regler for å gjengi lydene og ordene til et språk på en riktig og konsekvent måte. Det er for eksempel en hørbar forskjell mellom *wadzi* 'stein' og *wadzi* 'fisk', men ligger den i lengden på a -lyden, eller er det forskjellige toner, og hvordan skal en skrive denne forskjellen? Skal man skrive de spesielle P-, T- og K-lydene, som finnes på mange språk i Etiopia, i Oromno-tradisjonen som *ph, x* og *q*, eller som *p ', t'* og *k'*, og trenger vi en *æ* som på norsk, eller er det en a-variant? Kan vi altså skrive *kabbi,* eller må vi skrive *kæbbi* for 'fugl'?

Uken går med intensive diskusjoner, og jeg er glad for kollegenes engasjement og deres tydelige meninger. Fredag ettermiddag er så de første 500 ordene av minst 10.000 i programmet, forhåpentligvis med en stavemåte som tåler både en andre og tredje sjekk. Vi ble hjulpet av Yonathan Argegnehu fra SIL i Etiopia, som snakker både engelsk og amharisk og Oromo og er en på alle måter vennlig og hjelpsom person.

Etter jul fortsetter vi, jeg selv i Bayern på PC-en og kollegene på SIL-kontoret i Addis. **Det fungerer!**

Å jobbe med *ak'mo wandi*-ordboken er mye mer enn en vitenskapelig fingerøvelse! *Ak'mo wandi* (hozo) er et språk som kan dø ut, og samfunnet sliter med å overleve som en etnisk gruppe; det at det snart vil komme en ordbok om deres språk, er ikke til å undervurdere. Og for oss som misjonsorganisasjon legger dette arbeidet til rette for bibeloversettelse, slik at denne Mao-gruppen en dag kan høre evangeliet om vår Herre Jesus Kristus på deres morsmål.